

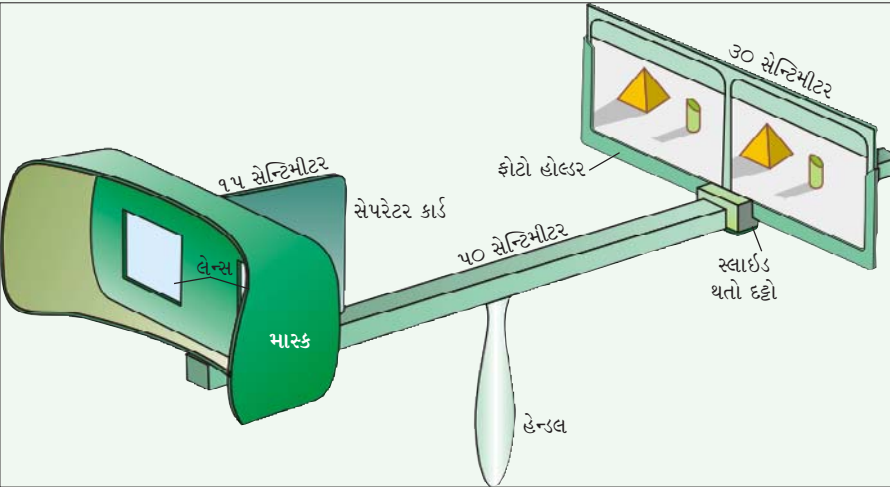
એક હોય છે, જે તેનો લેન્સ છે. પરિણામે તેણે ઝીલેલી તસવીર શ્રી-ડાયમેન્શન હોતી નથી.

આપણે કેમેરાની આંખો 'ડબલ' કરી દીધી હોય તો ? તો એક સરસ મજાનું સાધન તૈયાર કરી શકીએ, જે સામાન્ય કેમેરા કરતાં ચડિયાતું છે અને નામ છે સ્ટિરિઓસ્કોપ !

ઘરમાં સાદો કેમેરા છે ? ભલે એક લેન્સવાળો રહ્યો. વાંધો નહિ. આઉટડોર ફોટોગ્રાફી કરવા નીકળ્યા હો તેમ કુદરતી સીનસિનેરી જ્યાં હોય એવા સ્થળે જાવ, દ્રશ્ય પસંદ કરો અને ત્યાર પછી કેમેરાને ટ્રિપોડ (ત્રણ પાયાની ઘોડી) પર ગોઠવો. દ્રશ્યની પસંદગી વખતે એક બાબતનું ધ્યાન રાખજો : કેમેરા સામેના દ્રશ્યમાં કેટલાંક વૃક્ષો કે વીજળીના થાંભલા નજીક હોય, તો મકાનો સહેજ દૂર અને ડુંગરા હજી વધારે દૂર હોવા જોઈએ. મતલબ કે સપાટ ફોટોગ્રાફ પર જે પણ ભૌગોલિક ચિહ્નો કે માનવસર્જિત બાંધકામો અંકિત થવાનાં હોય તે બધાં જુદાં જુદાં અંતરે હોય તે જરૂરી છે. આપણે ફોટામાં ઊંડાણ (થર્ડ ડાયમેન્શન) પેદા કરવાનું છે--અને તે

તો ચાલે.

બીજો ફોટો પાડ્યો ? ડેવલપ કરવા આપી દો. ડિલિવરી મળે એ દરમ્યાન નીચેની આકૃતિમાં બતાવ્યા મુજબ સ્ટિરિઓસ્કોપ બનાવવાનું શરૂ કરો. પ્રોજેક્ટ માટે જરૂરી ચીજોના લિસ્ટમાં મુખ્ય આઈટેમ લાકડાની ૫૦ સેન્ટિમીટર (૨૦") લાંબી પટ્ટી છે, જેના પર ફોટો હોલ્ડરનો દટ્ટો આમતેમ સરકી શકે છે. સૌ પ્રથમ તો બન્ને ફોટા ગોઠવવા માટે કાર્ડ-બોર્ડ સરસ રીતે કાપીને નીચે તરફ ખાંચાવાળું ફોટો હોલ્ડર તૈયાર કરો. ખાંચો એટલે ફોટા ભરાવવા માટેનું પોલાણ, જે સાદો આઈવરી પેપર વાળીને બની શકે છે. કાર્ડ હોલ્ડરને ઊભું ગોઠવવાનું છે, એટલે સરકી શકતા દટ્ટાની ઉપરની સપાટી પર તેના માપનો ખાંચો પાડી દો. (દટ્ટાનું માપ લાંબી પટ્ટીના માપ પર અવલંબે છે.) કાર્ડ-બોર્ડનો વધુ એક ટુકડો કાપી તેમાં ૨.૫" ના અંતરે લેન્સ ગોઠવવા લેન્સના જ માપ અનુસાર બાકોરાં પાડો. (આ માપ ઈંચમાં છે.) પરફેક્ટ અંતર કાઢવા સૌ પહેલાં સાદા કાગળમાં બાકોરાં પાડી થોડુંક સેટિંગ કરી લેજો અને પછી જ કાર્ડ-બોર્ડ પર બ્લેડ ચલાવજો.

સાયન્ટિફિક મટિરિયલ કે યશમાં વેચતા દુકાનદારને ત્યાં પ્લાનોકોન્વેક્સ લેન્સ મળી શકે છે, જેમને કાર્ડ-બોર્ડ તથા આઈવરી પેપર વચ્ચે ફીટ કરવાના છે.

આ આકૃતિમાં માસ્ક પણ બતાવ્યો છે. આજુ-બાજુનાં પ્રકાશકિરણો દ્રષ્ટિમાં તથા એકાગ્રતામાં વિક્ષેપ ન પાડે એટલા ખાતર માસ્ક બનાવવો

અંતરના તફાવત વગર થાય નહિ.

કેમેરા ક્લિક કરો. પહેલો ફોટો પડ્યો. હવે એ જ દ્રશ્યનો બીજો ફોટો પણ ખેંચવાનો છે, પરંતુ તેના માટે કેમેરાનો એન્ગલ ૭.૫° જેટલો બદલી નાખો. સસ્તી કિંમતનું હોકાયંત્ર સાથે રાખ્યું હોય અને શરૂઆતે જ કેમેરા પર તેને મૂકી રાખ્યું હોય તો કામ વધુ સરળ બને. કેમેરા માટે બીજો લેન્સ આપણે લેતા નથી, છતાં એન્ગલ બદલાયા પછી તેનો એ જ લેન્સ બીજા લેન્સની યાને કે બીજી આંખની ગરજ સારે છે. કેમેરાની જમણી આંખે જે દ્રશ્ય જોયું તે હવે કેમેરાની ડાબી આંખ જુએ છે એમ કહો

જરૂરી છે. આ માટે પણ આઈવરી પેપર વાપરજો. માસ્કનો આકાર જજમેન્ટ વડે જાતે નક્કી કરવાનો છે. અંતે ૧૫ સેન્ટિમીટર લાંબું સેપરેટર કાર્ડ લાકડી પર ઊભું ફીટ કરો, જેથી ડાબો ફોટો જમણી આંખને તથા જમણો ફોટો ડાબી આંખને દેખાય નહિ. આ વ્યવસ્થા અગાઉના પાને રજૂ કરેલી આકૃતિમાં જુઓ. છેલ્લે ફોકસ મેળવવા કાર્ડ હોલ્ડરના દટ્ટાને આગળપાછળ કમશ: સરકાવો. ફોકસિંગ પછી શું થાય એ તો પ્રયોગ કરો એટલે ખબર ! મગજમાં બન્ને ફોટાનું મેચિંગ થવાનું અને પછી નજર સામે અદ્ભુત શ્રી-ડી ઈમેજ ! ●